

այս ամէն ցանկալի յատկութիւնք իւր գործոյն տաւ լին ետքը, նախ չէր խնդրէր զայն այնչափ օտար բառերով՝ ըսելէն ետքը՝ թէ « զարթոթողցիւր կարգ մը օտար բառեր, որք մուտ դատած են լեզուին մէջ՝ մասնաւորութեան անկեալ շրջաններուն » և չէ-տարբերական է գիտնալ՝ թէ օրինակ բերուած բառերն աղբեօք մը ոչ-անկեալ շրջաններու կը վերաբերին։ Որովհետեւ հեղինակն անկեալ եւ ոչ-անկեալ շրջաններու մէջ գովելի տարբերութիւն կը դնէ, ստուգիւ պետք չէր լեցնել զայն երկրորդ կարգ մը հայերէն բարբառի կրճատեալ՝ խեղա-թիւրեալ բառերով, որոնք միայն օտարնազոյն զարօք ստորին ծնունդներն են եւ հոն ալ պիտի մնան, եւ մենք նոյն իսկ այս օրս նոր լեզու օտեղ-ծելու մեր արդի եւանդման մէջ ալ երբեք պիտի չըսենք մօտ փինկ առաւտու, լո՞ւս փինկ թշնամի, զա՞ն փինկ դանակ եւ այլն։ Բաւարանին մէջ առնոյց տեղ գետեղելու էր ոչ-անկեալ շրջանի շատ մը բառեր, որոնք նոյն իսկ նոր լեզուին համար հարկաւոր են, զոր ի զար պիտի յիշատենայ նոր բառադրքին մէջ։ Եւ այս գուր թողաւք բառերը չենք կարծիք թէ ըլլան անոնցմ « որոնք նշանակու-թիւնք քերականութեան նախնական գաղտնի աղ-քին մէջ կ'ուսնի աշակերտը »։ (Յաջ.։) Դարձեալ զարմանալի չէ՞ որ նոյն իսկ գրուած բառերուն ի-մաստն ուրեք ուրեք անկապա՞ւ եւ անհիշե՞ ըլլալ՝ մեծապէս հօգ ատենելէն ետքն ալ՝ որուն համար գու-րութեան արժանի է հեղինակը։ Իսկ իր հեղինա-կու թիւին անտարակոյց մեծամեծ գրուածեաց ա-մենայն իրաւամբ արժանի էր՝ եթէ յօրինուէր ի-հապէս մտածողորութիւնէն վերջոյն ալ յատկա-թիւններն, որով եւ զիմ կը մնար գեթ շատ մը թերութիւններէ, եւ զիմք յարմար ըստ նպա-տակին, նոր բառ բաղանդաւորութեան եւ գոհացուցիչ բառ հասկնալով ժամանակին։ Եւ այս է յառա-ջագիտութիւն՝ որով վախճան մը գիտեմ եւ գործել։

Հ. Յ. ՅՈՐԴՈՅԻՆԸ

1 Չոր օրինակ. Զուխ, թեւ, նոստ, կատանայ, զօտարան (պրկ. առնթ-քեան քառակոյտութիւն տօստ), պազան (պարսկ. փաշան և համա, թամբ), պելլամ (պաղարմ), փնթի, գետարա, բնօրն եւ այլն։ 2 Ուրիշք են՝ գալաթի, գալթուալ, գալթ, բնայար, բեկոյ, բեկ, բալիլ, ամիւր, անդրայիլ, գալթիլ, գալթու, գալթու, գալթար, եթիլ, ինթի, ելա, զալթ, կատ, բեկ, բեկ, զալթ, փն, սփիթ, թամ եւ այլն եւ այլն։ Միւր եղբուն է որ այս անգամ եւ նմաններն ըստի գարտը համարուած են։ Ինչպե՞ս. Ամենօր (առանձն), իստաղեղ, ենեղաղեղ, անթիւ թիւն, կատարան, զարմաղեղ, գալթու, գալթու, թաղար, պաղար (պարսկացի), պարսկուր (մատ. մեծանիւ), օրմախաւ (ուսմ. մեծ), յուրանմ, մեղ-րայ, յալ (եւ լեցն), յաղմամ, վաղարախ (քաղ), աղլիկին (աղախին) եւ այլն։ 3 Ստուգիւ ալ բառերուն գրիմ է միայն բնական ու-նի թիւան նշանակութիւններ գրուած են, որոնցմով ի հարկէ շատ քան անհասկանալի կը մնայ բառարան գործա-նոյն. պարսկ. զոր օր. ախլիլ՝ բայն արուած նշանակու-թեանը ի հասկնոյր ՝ Թիւ ին իստաղեղ աղար, իստը։ 4 Չոր օրինակ լո՞ւս բառն զիմք աղարած է հիշե-լու, բիւ մը յառաջ կրթալով՝ աղբ հերիան կը դուռնայ կ'ըլլայ Խրեթիւր՝ լո՞ւսընդուն զիմք չէզոք թիւան, եւ ար-գարեւ լո՞ւսընդուն է. ինչու՞մ թիւքը հանուած գարի, քորան. Յ. չալսեալ, որ նշանակութիւնը լիցի բառադր-քն մէջ։

ԵՐԱՌՐԵՍՏԵՍԵՍԵՍ

ԳԵՂԱՐՈՒՆԵՍԱԿԱՆ

ՅԻՋԱԿՈՍԹԻՐԻՆ ՆԱՐԵՈՍ ՈՍԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

(Ըրումով և
Ինքն)

անի մը խօսքով կը վերջացնու պատ-մական այս յոյժ համառօտ տեղե-կութիւններն նկարն եւ նկար-չութեան վրայ։ Ընդետասան-բարդ գարը կա-տարեալ Նորիկ լոյս, ի գարն է, յորում նկար-չութեան արուեստն իւր վերին եւ վերին կա-տարելութեան հասաւ։ Պապերը Ամենայն դատաւել յետոյ՝ (1370) զՀոսմ վերաշինելու եւ իւր նախին փառաւոր վիճակին վերածն-լու գաղափարը բնաւ բարձի թողի չեղաւ։ Եւ արդարեւ նորա իրենց վերադարձի ժամանակն, երբ տեսան այնքան տենդոտ շարժում մը իտա-լից բոլոր նահանգներու մէջ, եւ յառաջիմու-թեան անուղղակի եւ մեծ պատճառն եղող՝ այն զերար գերազանցելու եռանդը, որ թաղապարս եւ իշխանական գլուխներէ սխեղով մինչեւ ճե-տին խոնարհ մահահանգուն ի յայտ կու գար, Պապերը իրեն գերագոյն պետ Հոսմի, օգնուած ժամանակին քրիստոնեայ աշխարհին բոլոր հա-րըստութիւններն, սկսան իրենց անուան եւ իրից համապատասխան մեծագործութեանց, զք հոս հոն ցարդ անգերազանցելի մնացած են։ 1 Ըրա-

1 Արգարեւ յօրն անոր Հոսմի Ս. Զահնայպետը կարծես իրենց սուր պարտը մը համարած են անպատասխ- պաշտանել արուեստներն եւ նոյնի գործողները, Պապը թէ այս վերին աշխարհի պետ պիտի պաշտանել թիւնը շատ դատարար լինելէ զատ՝ ոչ նուազ օգնած է հոսմա-կան կենդեւր բարձրացման եւ սկսեալ ընդհանրացման։ Պապերը ցարդ իրենց որոմարութեան տակ ունենալով

